

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

§ 281

**Tampereen kaupunkiseudun lähijunaliikenteen suunnittelun tilannekatsaus
(kehittämiskokousasia)**

TRE:4301/08.01.01/2026

Valmistelija / lisätiedot:
Nurminen Mikko

Valmistelijan yhteystiedot

Joukkoliikennejohtaja Mika Periviita, puh. 050 326 7007, etunimi.
sukunimi@tampere.fi

Lisätietoja päätöksestä

Lakiasiaintohtaja Laura Klami, puh. 040 543 2285, etunimi.
sukunimi@tampere.fi

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä: Yli-Rajala Juha, Konsernijohtaja

Päätösehdotus

Tampereen kaupunkiseudun lähijunaliikenteen suunnittelun
tilannekatsaus merkitään tiedoksi.

Kokouskäsitely

Kaupunginhallitus myönsi läsnäolo- ja puheoikeuden johtaja Mikko
Nurmiselle, suunnittelujohtaja Jukka Lindforsille ja joukkoliikennejohtaja
Mika Periviidalle. He olivat asiantuntijoina läsnä kokouksessa asian
käsitelyn aikana ja poistuivat ennen päätöksentekoa.

Vertti Mäenpää, Juho Hirvelä, Lauri Lindén ja Sari Tanus poistuivat
kokouksesta tämän asian käsitelyn ja päätöksenteon jälkeen
kehittämiskokousasioiden tultua käsitellyiksi.

Perustelut

Lähijunaliikenteen edistäminen on ollut tärkeä osa Tampereen
kaupunkiseudun yhteisiä tavoitteita jo yli 16 vuoden ajan. Tampereen
kaupunkiseudun yhteisessä visiossa eli Rakennesuunnitelmassa 2040+
(2023) tavoitellaan lähijunaliikennettä joka ratasuuntaan. Nykyisessä
MAL5-sopimuksessa on sovittu valtion kanssa, että uusina seisakkeina
2031 alkavassa liikenteessä voidaan käyttöönottaa Sääksjärvi, Epilä,
Harjuniitty, Ylöjärvi, Messukylä ja Ruutana. Seisakkeiden käyttöönotto
riippuu toteutettavasta liikenteestä.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (1370/2007) rautateiden ja
maanteiden julkisista henkilöliikennepalveluista velvoittaa, että valtion
ostama henkilöjunaliikenne tulee kilpailuttaa nykyisen sopimuksen
päätyessä vuoden 2030 lopussa. Valtio on tähän asti neuvotellut
ostoliikenteen palveluista suoraan VR:n kanssa, ja VR on vastannut
palveluista kokonaisvaltaisesti kaluston huollosta lipunmyyntiin.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Raidereformi on Orpon hallitusohjelman keskeisiä uudistuksia. Raidereformin valmistelua ohjaa valtioneuvosto eli hallitus. Kilpailutusta varten osa VR:n omistamista junista on siirretty uuteen VR:stä erilliseen valtion kalustoyhtiöön (RailStock Finland Oy). Raidereformiuudistus ei suoraan koske markkinaehtoista junaliikennettä, mutta sillä voi olla markkinaehtoiseen junaliikenteeseen vaikutuksia, joita ei osata vielä ennakoida.

Hallituksen talouspoliittinen ministerivaliokunta päätti 16.6.2025, että 2030-luvulla alkava henkilöjunaliikenteen ostoliikennekokonaisuus on yhtä laaja kuin tällä hetkellä. Toisin sanoen valtio kustantaa ne vuorot, jotka se kustantaa nykyisinkin. Tampereen seudulla tämä koskee muun muassa Porin ostoliikennettä, kiskobussivuoroja Oriveden suuntaan, R-junavuoroja etelän suuntaan ja osaa M-junavuoroista Nokian ja Lempäälän suuntiin sekä yöjunaliikennettä. Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti kaikki nykyiseen ostoliikenteeseen kuulumaton liikenne tulisi olemaan kuntien kustantamaa. Osana valtion ostoliikenteen kilpailutusta on Tampereen seudun kunnilla mahdollista hankkia myös uutta lähijunaliikennettä, jonka alueen kunnat rahoittaisivat.

Lain liikenteen palveluista (320/2017) 182 § mukaan palvelusopimusasetuksessa (1370/2007) tarkoitettuna rautatieliikenteen toimivaltaisena viranomaisena toimii Liikenne- ja viestintävirasto Traficom lukuun ottamatta aluetta, jolla toimii Helsingin seudun liikenne - kuntayhtymä. Liikennepalvelulain edellä mainitun säännöksen mukaan toimivaltaisen viranomaisen on suunniteltava palvelut ensisijaisesti seudullisina tai alueellisina kokonaisuuksina ja tavoiteltava kaikkien henkilökuljetusten yhteensovittamista. Suunnittelussa asiakkaiden liikkumistarpeisiin perustuvat markkinaehtoisesti syntyvät palvelut ja julkisesti hankitut palvelut on sovittava yhteen. Viranomaisten on liikennettä suunnitellessaan kuultava alueella toimivia henkilöliikennepalveluiden tarjoajia sekä toimittava yhteistyössä muiden viranomaisten ja kuntien kanssa.

Traficomin on tarkoitus toimia jatkossa tilaajana myös Tampereen seudun henkilöjunapalveluille. Osapuolet toteavat yhteisesti, että niiden on tarkoitus saumattoman yhteistyön avulla taata henkilöjunapalvelut alueelle rahoituksen antamissa raameissa ja sovitun mukaisesti. Liikenteen on tarkoitus palvella sekä Tampereen seudun tarpeita että limittyä valtakunnalliseen liikennejärjestelmään.

Tampereen seudun kuntayhtymä ja joukkoliikenne ovat suunnitelleet 2025 alkaen 2030-luvun lähijunaliikennettä kaikissa neljässä ratasuunnassa liittyen Orpon hallitusohjelman raidereformiin. Suunnittelutyössä on tunnistettu rataverkon kapasiteetin sallimat lisäliikennevaihtoehdot kaikille neljälle ratasuunnalle. Rataverkko asettaa tiukat reunaehdot liikenteen kehittämismahdollisuuksille. Hallitusohjelman mukaisesti kaikki uusi lähijunaliikenne tulee kuntien

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

kustannettavaksi ja samoin kuntien nykyisin rahoittamat liikenteet säilyvät kuntien rahoitusvastuulla. Traficom odottaa kuntien päätöksiä sitoutumisesta rahoitukseen lokakuuhun 2026 mennessä.

Keväällä seudulla käytyjen kuntien välisten neuvottelujen perusteella esitetään, että Nokian ja Toijalan ratasuunnilla jatketaan nykyliikenteen rahoitusta (VE0) ja laajennetaan M-junaliikenteen vuorotarjontaa viikonlopuille (VE0+) 2031 alkaen. Nokian ratasuunnalla otetaan käyttöön Epilän pysähdykset, kun uusi seisake valmistuu. M-junia voi jatkaa Nokian Harjuniittyyn, kun Lielahdesta toteutuu kaksoisraide Tesomalle asti. Toijalan ratasuunnalla otetaan käyttöön Sääksjärven pysähdykset, kun uusi seisake valmistuu. Turun suunnan tunnin vuorovälin (VE3) junatarjontaan kuntarahoitteisena suhtaudutaan lähtökohtaisesti myönteisesti. Liikenteen toteutuminen ja lopullinen sitoutuminen edellyttää valtion hyväksyntää liikenteen hankinnalle.

Sitoutuminen Nokian ja Toijalan ratasuuntien liikenteen rahoitukseen vahvistetaan aikanaan yhteisrahoitus sopimuksella, jossa sovitaan 1.1.2031 alkavan liikennekokonaisuuden rahoitusvastuista sopijapuolten kesken. Kaikista liikenteeseen liittyvistä yksityiskohtista tai periaatteista ei ole mahdollista sopia tässä vaiheessa, joten kuntaosapuolten ja Traficom välille tehdään aluksi aiesopimus. Traficom, kuntaosapuolet ja Nysse tavoittelevat korkeatasoista lippuyhteistyötä, joka takaa Nysse-lipuilla matkustuksen Traficomin tilaamassa liikenteessä Nysse-alueella, kuten nykyisinkin liput kelpaavat valtion ostoliikenteessä. Lippuyhteistyön vastuista sovitaan yksityiskohtaisesti erillisellä lippuyhteistyösopimuksella myöhemmin.

Kevään neuvottelujen perusteella voidaan todeta, että Ylöjärven ja Oriveden välisen liikenteen (Ve2+) suunnittelua jatketaan niin, että liikenteen toteutuminen olisi mahdollista myöhemmin 2030-luvulla. Ylöjärven seisakkeen rakentaminen edellyttää puuterminaalien poistoa ja muodostaa siten tällä hetkellä suuren aikatauluriskin. Lisäsuunnittelun avulla voidaan varmistaa kuntaosapuolten vastuut ja hyödyt päätöksenteon tueksi.

Tampereen kaupungin hallintosäännön (16.6.2026) 14.1 §:n mukaan kaupunginhallituksen tehtävänä on ohjata strategista maankäytön suunnittelua (19. kohta), ohjata strategisia liikennepoliittisia linjauksia (21. kohta) sekä ohjata maankäytön, asumisen, liikenteen ja palvelujen pitkän aikavälin toteutuksen ajoitusta ja investointien koordinoitua (22. kohta).

Tiedoksi

Mika Periviita, Mikko Nurminen

Liitteet

1 Kh keko 31.8.2026 Raidereformi, Raportti 26.8.2026

Nähtävilläolo ja tiedoksianto asianosaiselle

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Pöytäkirja yleisesti nähtäville 8.9.2026 www.tampere.fi.

Päätös annettu tiedoksi sähköpostilla 8.9.2026.

Asia liitteineen on (julkisilta osin) katsottavissa kaupungin verkkosivuilla www.tampere.fi. Pyydettyessä ote toimitetaan liitteineen.

Tampere
08.09.2026

Leeni Herrala
Hallintosihteeri

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Muutoksenhakukielto

§281

Muutoksenhakukielto

Oikaisuvaatimusta tai kunnallisvalitusta ei saa tehdä päätöksestä, joka koskee:

- vain valmistelua tai täytäntöönpanoa (KuntaL 136 §)
- virka- tai työehtosopimuksen tulkintaa tai soveltamista ja viranhaltija on jäsenenä viranhaltijayhdistyksessä, jolla on oikeus panna asia vireille työtuomioistuimessa (KVhl 50 § 2 mom.)
- etuusto-oikeuden käyttämättä jättämistä (EtuostoL 22 §)